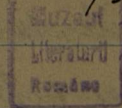

Așezământul „Regele Ferdinand”
5/XI 931.

26789/31

Braga - Unto, Căia a epui în scrisoarea ta № 44 pe
care am primit-o de abia acum, după ce-am mai primit
una datată 15 Oct., nu-i prea gînt. Căia din
15 a fost adresată în Trilherca-Voda și, probabil, trimisă
mie-aici - de factori sau de chiriasii cei noi. De
la acia, până astăzi 5 Noiembrie, n'am mai
primit un rînd și, la rîndul meu, eram foarte
îngrijată, pentru că eu dela 15 Oct. la 5
Noiembrie ti-am scris doză (2) și ambele
recomendate. În una ti-am scris scrisoarea
mea aici, cu Sandu și plecarea noastră, în
acciași zi, spre Alexandria - dar-acela lucru
ti-l scriesem, prin Dorna, chiar din Mărrortu.
În adoua scris. îți spuneam, foarte detaliat,
cum merge, treaba pe aici și - ti scriesem
foh ce-mi părea interesant. Va să zică n'ai
primit nimic? Ce rînd îți pare că-am distribuit
recipiele! Altfel îi făceam, pe cei dela poștă,
să plătească gras. —

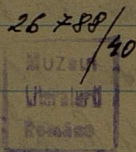
Dupa ce m'am uitat de la ingropare am stat-ara, doand
lucurile, in expectativa, ca sa-mi dau seama unde era gangrena
de care suferise asezementul grefat de Datorii. Aici, cum
Iti scriam, am gasit in Director figurent, dl Profesor
Popescu, care nu mai locuia aici si numai impartea,
in dreapta si 'n stanga, bonuri pe piata ca sa instruiasca
asezementul incarcat cu pre-o 300.000 lei Datorii.
De fapt una, erau aici doua slugi-directori: acutia
crecau cah creau si dl Popescu, seria "Bonu"
pentru carne, paine, coloniale etc. Cand am sosit
aici, bonurile asezementului nu mai erau primite
pe piata decat cu multa rezerva si numai din
consideratie pentru Ministru si Profesor, dar, aduc
ori se refuzau, sub motiv ca marfa ceruta
"lipseste". Erau trei minoritare si doi servitori
si se da'leau bonuri care ar fi raturat pe cele 9
cari sub-acum. Leana, ura in dreapta si Toma
in stanga; familiile lor umpleau bucataria la
ora 12 1/2 si apoi pleau cu cate o Falcoara
sub brat. M'am prefacut ca nu vad cateva
jile si cei doi servitori erau tare serozabili
si atenti cu mine. La 15 am intrat in

exercitiul funcției și, cea întâi mișcare a fost să
mă duc în camera. Părea că le turnasem apă răcită în
cap; dela 8 și, la alta, s'au schimbat și ameu
să nu-i mai cunosc. Între timp, au venit, aici
H. Profesor și dna Sarga. M'am dus să-i salut
- Nu-i văzusem până atunci - și le-am spus pe
unde se sapă malul. Profesorul mi-a răspuns:
„Te rog, dna M. să tai și să spui ura la boțemul
ai libertatea să faci ce vrei și cum vrei.” Când m'am
dus în bucătărie și am văzut ce la turi de dea
mămuritarelor, după ce bonurile spuneauă astfel;
am hotărât să nu mai dau nici un bou pe piață
și să plătesc tot în bani-gușată. Furnizorii, f.
multumiti, mă salutau ca pe regele (m'am dus
și am spus, prețului, ca nu recunosc nici
un bou neșemnat de mine și neșitab și
neșitab, de desfacere, cu ziua, luna, anul.
Servitorii Crăpau de neșitab, dar n'orocau să face
și nu-i rășemau decât încetînd aproape
să mă servescă. După 8 și am cumpărat 3
K. carne de porc - cari ar fi ajuns pe din și seara
(cu pînă cu cartofi, mult și castraveti) Când m'am

întors, după curs, la leșni; ce să vad? O bucătărie
de carne căm palma mea. O înțele: „Por fapturn
pantre leșcară, unde ai pus-o?” Mi răspunde, obrajnic,
„Da 4^r nu vedeti că asta-i foata?” M'am simțit
să nu-i lipesc o palmă; dar i'am spus: „Da
tu nu vezi că minti, probește și furi ca'u
cadru?”

- Dacă nu vă place, eu plec
- Salutare, buna ziua!

Și, cum mai făcusem asta data, mi se spune, încercă
bagajul și fuge. Rămân numai cu servitorul
care, slugă veche, crede că și are asigurată
slujba cu ori ce clipă. De unde la început
mă țerrea, perfect; acum, peți ce treacă nu
mai vrea să facă decât ceea ce privea treaba
rui curte și asta, vai de ea! Magarii, poduri
grașii, garaf, în bi'un hal de murdarie
imposibilită de spus; pustile le-ar fi fost
cara asta, w'ar fi fost mai rău. ^{Prezentându}
are câteva păsări 25 găini, 2 curci, doi cucuși
mari și doi mici de găște, o biblică; ei bine,
cui să-i dea ni miule că fură și mănucă

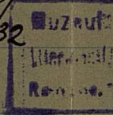

2/ părarilor, a porcului - pe care l'am găsit ca o
armonică lemnflată - cu coastele lipite, rău!
În două dimineți am observat ca pălca numai
două mâini de boabe și, pe urmă, fugea în
dosul bucătarilor și nu se mai întorcea. Am
răcorat - atunci mâniarea porumbului, a orezului
- pentru două capre să l'batice - în sfersih tar
și, când să mănânce la pasări, eu eram la spatele
lui! Când a văzut că nu-i nici așa, clip
să sustragă; a început să fure din mâncarea
de la foc. Furt'o și am tăiat un curean și
am vrut să fac piftie; aceasta a fiert și
mai trebuia să fiarbă încă cel mult o oră.
Mi'am dus la cur și am tarat oala goală
pe jumătate și, când mi'am întors, era plină,
ochii și pe deasupra nici o stea! Furat
și zeama și carne și înlocuise cu apă.
Pas să fac piftie - - Am dat fetelor să mănânce
zeama ca supă. Se răzilege că nu l'am
crutat și i'am spus: "Asta în trece pe toate
celelalte și-ți înseric, le azi înainte, să
mai atingi cerea; ori, le nu, te dau afara."
- Ma' duc eu singur; nu am nevoie să mă dai

Prinzina acia - sunt de atunci vre-o două săptămâni -
servitorul dăruie un fel de figurant - Dacă-l trimdeam
la 6 1/2 după carne, veni la 9 1/2 după ce se abateă,
pe la Institutia misionarilor, ea să lea raportul
altor slugi tot atâta de tâlhăroase, ca și el.
Aflase că se buce acolo, pentru că-l văzuse, cu
cosul, una din fetele noastre. Acum 4 zile
a plecat și bietele fete cu respirat în fine.
De la 18 până astăzi am făcut bucatărie
ajutată de fete; dar, cum nu știu să facă
după măcar (pusese carnea roșată cu
2 arparatul) trebuie să stau aproape
permanent în bucatărie. Nu pun nici
lemn pe foc, dacă nu le spun; și fac și leg
și se bat cap în cap și mai rân rucură
treaba. Și una Targa știu că Leana fusă
ară că n'a fost de loc surprinsă când i'au
zpus și tot are de Toma, servitorul, mi-a
zpus, în urmă, să mă părăsc. Când au
plecat la Alexandria, gândindu-mă că
de ar fi pe aici vre-un foc (cașele de
gard și fetele fac foc ca pentru cremabriu)

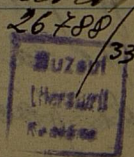
26.788/

32

Am lăsat cheia la Toma. Când am venit, am
găsit o tentațivă de spargere la una din
broaștele dulapurii cu o glindă. Încă n'am
numărat rufele, dar îmi lipsește un lesson
și o broasă - de proastă calitate, dar de care
'aream nevoie. Fudată ce vom crea bucătăria
- Duminică vine una bună, foarte bună -
vom cerceta amănunțit. Am angajat un
servitor care-i foarte bun, ciustic și cute.
Bucătăreala mi-a fost greu - deci-uscă
pentru că, pe alături, subțiam să mă ocup
de o sumă de alte lucruri, cari stăneau
săcă nu m'as fi ocupat. Era, d. ex. stam în
bucătărie 1/2 ora și apoi alergam din bucătărie,
să văd cum se răpa pomii și cum se pune
îngrășământul; alergam la mine în odăie
să fac ordine și iar în bucătărie, ca să văd
de arde focul! Bete, aici, o marimă în care
ori cât se înfundă cu lumne, se încălzește
și greu și fetele uitau să pună lumne și
pe la 12 de seară ca mai era mult
de făcut. Casa mea, de bucătărie, e cum era
acea - de rară - dela Bucău; ara ca-ți încălzeai.

căbă alergătură. aici mi-i baie - mi-i apă care
să curgă și instalatie, cu rezervor în pod, mi s'a
făcut; apă caldă și spălatul mi-i tare greu acum
când sunt numai eu un servitor. Vrea urechi
să mă spăl, trebuie să-mi încălzesc, singură,
apă la bucatărie și tot singură s'a car-
sus cămă serv. are alte treabă. Programul
zilei e acesta: mă veșt la 5 dim. și atunci,
mădabă, îmi fac patul, ardouă camerele,
sech cunșă, scriu câte o scrisoare până
se face ziua. Apoi deschid camera, dau serv.
parumb și țarîbe pentru animale și-l
wincez să vad cum sunt hrănite și de ce
se să tot. Vin în casă și vad să se facă
cafeauă, primesc pâinea (car-i f. rea, mai
reă ca la Varatic) Apoi trec în bucatărie
și stau aproape tot timpul până vad
măncarea arătată la foc; vin iar rut,
cu serv. ca să mă țure (m stic, e țar au,
dar e desleph și, în două zile, lesau e ară
a învîtată imel și bine)

3/ Definiam la 1 si cum eu nu pot mânca grăime,
deci am venit aici, fac o scrioară cură de
cafea cu lapte; si, de multe ori, venim să
mai mâncăm chiar si cafeauă când mă gîndesc
la pâinea cea acră si tare. Unk nu se găscite,
aici, locăh rar si relativ scump; apoi mi-i
sila să mai gătesc si pentru mine separat.
Mă crezi că'u trei oapt. n'am putut să mă
opăl pe cap? Miua n'am avut timp si seara
cad de oboscală. Supă defum, de multe ori,
de alba ajunge ser. să mi mature si eu sterg
praful. La 3 1/2 plec, regulat, la misiunare
cu care fac curs 1 1/2 oră. Când mă întorc,
măstihă ori cînd de 3-4 fete (mă bucur de mare
simpatie) atunci iar camera, iar grifa meriei
de seara. Diminucata le dau cafea cu lapte,
la defum, supă sau borș, un fel de mâncare
si mere sau ceră făcută din făină cu zahăr
cînd un dan supă atunci le dau un fel de
mâncare - din care rămâne si p. seara si
seara le adaug tăietei cu terăura, orez
cu mere, lapte cu grîs, ori cafea cu lapte

Fetele sunt f. multumite de mare; au acun mai
mult si mai bun. Cand am venit, mancau taturi
si acle in suficienta.

Afara de incovenientele acetea, aici e f. buna,
frumos, foarte frumos si aici placut si
liniste mai mare ca la Varatic. Asperumtate
e in mijlocul unui livezi, mari, le pruni, meri
nuci si peri. Cand a fost Prof. pe aici incinde
de a pleca la Paris, mi-a spus: „Vas m. ai
aici o marisara, stiu ca ati avut marie
si de acia te rog sa inqijesti de marisara
asta. E adevarat ca-i marie in miniatura.
Padurile sunt pline de mere; dar au fost
atah de rau inqijite, rucak f. multe s'au
stricat. Altfacri am ruit toate fetele
in pod ca sa le triche si am pus un strah
gros, le paic, ledisuph, le-am pus la distanta
unul de altul si pe urma le-am acoperit
cu alt strah de paic. Sunt aici, mere
foarte bune si pere delicioase, dar
care nu fu pe iarna.

Sunt aici, multe necesare de făcut, dar nu s-
bani; și, cum am spus, substitutia e grefata
de mari datorii. Bucătăria e lipsita de necesar
chiar. Sunt 5 cratiti și două vase! (Un arcaș
acasa, 12 cratiti!) Nu-i cutit de bucătărie,
nu s servește decât 2. Am tăiat staturile
p. că erau prea lungi și bucatile le-am
prefăcut în carpe de bucătărie! Tu fie
care și trebuie să cumperi mici lucruri
- ca p. mari nu s bani - și să mai completezi.
Nu-i d. ex. răzătoare și actile absolut
necesare. Mi mă pot însa lansa în cheltueli,
pentru că nu mi-ar ajunge pentru hrana
și trebuie să fac mari economii ca
să se plătească datorii și apoi să am
mai muți bani; foră să risipesc, așa și
am de făcut: Mi-as completa, căh de cât bucătărie
as garnisi bine, camera și așa s'ar face mai mari
economii; așa însă, cum e acum, merge urciab
ca într'un meșaj de functionar sărac: când
tăie dela gură, și cumpară ghetă. Așa și eu:
cri am cumparat farare și materii (era 1.
singură p. bucătărie și cele 4 camere ale feklep!)

Taras nu era in substitutie decat unul injurmasa tik
4 astazi, ca sa-ni vedez, le dai mancare mai slabita
ca elemente, cantitativ destul. Nu-i chip altfel
ca sa pun ordine. Popescu a fost manat de
slugi si, prostul, a dat adus din pungă lui.
Te zice ca ar fi pus, mult, la o parte, dar
cu cum răzuit cum administra de prost si-mi
dau bine seama. Nu-i vorba... Mi-a spus ca e
costat 9 lei de lei curăţitul ouşilor si
stropitul grădinei cu piatra-vina. E cam
exagovat; dar, cum n'a răzuit cum il furau
slugile; dar asa a dat, arbesta, cam s'a
cerut. Aşa p. ex. Spăla tarăsa de plătca, aici,
cu 40 lei zina si mancare! P. pleca la rosala,
in pras si ea, nevasta lui Toma, sta de
vorba cu Leana si inceara cu zile. In am
spus ca areze mantul plătete lucrul
cu turba (adica lucrul facut; beaba celui
ce lucreaza cum si convine sa-l faca; si, de alt
fel, eu observ daca ar lungi, pentru mancare.
Popescu, desi rural, are, fata de slugi, o
delocata neinteleasa. In indrasnea sa le
face observatie, parca i'ar fi fost frica sa
nu fie santapat... Dumnezeu mai stie de

26788/35

Ulteriorii
Cămin

4/ ce se purtă așa. În procedez astfel și merge mai bine; sunt respectată și ascultată strict. Am spus servitorului meu: „Ai fost soldat?”

- Da Doamna

- Știi cum ascultă soldatul și cum trebuie să execute
ordinea Colonelului

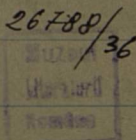
- Da, Doamnă, și brații!

- Atunci să știi că eu așa vreau să fii servită.

- Da, și brații!

Și, merge, știu, aproape nu se simte că n'am bucatărie. Spală vase, etc., în jumătatea timpului cât le spălăm cizmele doi; vîsc, din piatră în 1/2 oră, aduce carne bună și se ceartă pentru un gram. De multe zile n'am fost servită așa.

Wacă vîsc bucatăriea, duminică, atunci are să fie bine; am să am timp să cîntec, să scriu și să mă prind în pușcă. Vălenii e o localitate foarte frumoasă; nu s'urîntă, dar sunt haluri cam așa de urâte ca la Neamt (țig) parții splendide, mi se spune, dar eu n'am fost încă în pădure, pentru că n'am timp. Pe Dalca Teleajenei ar avea, sandu, de lucru, un an de zile.

Ț' am propus să părăsesc România unde
fac caud serviciu de vătar de moșie (la Mărinu),
caud pe acel de comisionar al "grupului
nostru" a celor sape pictorasi cari un vînd
si cari poarta tablourile, la rubrou oară, prin
caușe particulare si Tacrieni. Cu accete
a pătit'o sandu. Ț'a încredutak, spre
vîngare, vre-o le sau 8 bucăți bune si scumpe
si el... le-a amanutak sau le-a vîndut
si a luat banii! Caud am plecat, sandu
il urmăriă cu parchetue. Dar... ce sa-i
ia? Ț. un mai are nimic si-i plin
de patorii si încursak si cu alte tablouri,
ale altor pictori, în acelas chip.

Ț' am propus să se munte la Valeni, să
cheltuiască, p. înbretinere, 1200 lei lunar
Că la Lemba plătește numai camera 2500
si aici găsite pensiune completa, cu 1200!
Aici e liniște, locuri frumoase si dar,
putea așeză pe lucru serios, după 6 ani
de completa staquare. Id astepă să vîngă
zilele attea, pe aici si-l voi convinge

5/ răzămăna. Cu mine, la un loc, e mai stimulat
la lucru; îi găseam subiecte interesante și-i
mai vorbeam și de alteora decât de „burta”
de „actiuni” de Marintă și de tot ce se
face acolo. Astfel, ar putea ocupa de
obligatia a-a contractat-o, primind ra-
fie învitată la meci și la defururi, în
familie, ea, pe urmă și se supere, Margarita,
foc și para, ea a venit să împacheteze, căna
să mi ajute, pe mine, la transport și n'a
stat, la țară, să închidă poarta după
împăvirea neregulii lucru, de laamua,
la masă! Tu fine, și-a dat și el, chiar
el rîngur, seamă, că face tot ce face și puțin
face - în chip absolut interesat și-i rătu
fără n gâh, de amabilități interesante și
apoi ocazie pe ochi. Dacă a ajuns, fându, ră-
mi spumă, mie, tot ce-am răzuh și crezut
de la început! Ora, de nu e vorărcă în
ochi, n'au să aiba ce face și au să plătească
un administrator la țară.

Cu banii-tai, Nuto, cu cei 50.000 lei, n'am fost
ascultata de Angel. Eu am spus: nu-i trimiteți
acum, să vedem ce face banca sau trimiteți
prin poștă. Angel a spus: "Eu îi trimit
prin Coșbantușescu (cine o fi acela?)
și prin banca Blank. Căd una e,
'fiind bani de expediaz și nu deponere
spre fructificare, și vor fi trimiși, dar cu
oare-care întârziere, pentru că aud că banca
se aranjază, ajutată, mult, de Nationala
Eu ori ce caz, bine ai face să-i scrii, direct,
lui B. și să-i spui că erau economiile
tate toate de cari acum ai nevoie, mare,
pentru studii. Când mă gândesc la deponeri
de milioane, nu mi pare rău, că "nu-i"
în stare să facă cel mai mic bine cuiva;
ba, mai mult, ar împiedica, le-ar putea,
și pe alții. Lui Titi îi mai trimiți P. G.
'tare ai vrea să știu, că mult mai
regreți M. banii Reșia. Căre să
mai regreți pe cei de la B. de nu i'ei
și retras la vreme. Era unul din

6/ cu mai mari actionari. Aşa J.
asa Sarcu Tacarianu lui. J. a vrut
cu 11.000 lei Nadul în pastel şi
nu mi-a spus nimic, nici în
curier (Parcă eram să-i iau
banii!) şi, miercuri pe urmă, s'a
ars cu Tacarianu, dela care nu
va mai vedea un leu, asta-i sigur.
Să-i fie o lecţie, să nu mai
fie atît de "misterios", caud e
vorba de banii; şi, să mai întrebe
şi pe alţii. -- Eu tot ce-am spus,
s'a umplinit à la lettre. Nu
mai trimite scris. cu avionul;
pleacă neregulat şi mi se pare
că nici nu mai pleacă acum. De-
ar pleacă şi tot nu-i avantajos;
fac, de acolo, 4 zile şi alte 3 26788/ 39
Dui Bucuresti aici. Aşa că, -
banii trimisi de Sandu, lui Titu,
sunt trimisi de mine, ca să-ţi
facă un rînd de haine de iarnă
- am spus aceasta în prima scris.
După 15 Oct. trimite de aici.

Asazi ma-duc la postă-ra-spu
dirigintelui sa-lea in grifa postasului.
este-i un fel de Campescan de la
Varatic. Terog sa-mi raspuneri !!
daca L. P. dati mea cai 2000 lei
daca ai venit lui Polank cum iti
spun. Cand iti vin banii, sa-ti
iai palton; dar, un te spatuiere
sa-l iai prea scump; moda
se schimba si are sa-ti vina
grec sa parti demodat. Am
sa-ving cativa lucruri ce nu mi
sunt de loc necesare si, din
banii, am sa-tinut 10.000
lui Titi sa-si faca smolt.
vernis, si ciocolata. Sa-se duca
unde-i invitat; sa-cante de
cate ori i se cere - ca exercitiu
al e foarte supus deprinderii
si haca va canta de 10-15
ori, are sa-i se para, pe
urmas, ca-i in odia lui.
Acelui, sa-sie vize, sa-se

asigure odată, ca muzica lui, mai
ales a lui, care-i făcuse din simțire
și gândire, pierde, în traoul ei-l
dat exhibiția, foarte mult.

S'a întârziat! Kuni pînă pe marea
povară cu "Nata zilei" și decora
răcheln și scabelite. Azi, d. ex.
am cheltuit 300 lei cu potul
în alte zile și mai puțin, în alte
cuvă mai mult, dar se echilibrează.
Seara, imi trec, într'un cazet, ori
ce cheltuiată și ori cînd mi s'ar
cere, printr' conturile cu notele
achitate și semnate la desfaceri.
Așa ca situația banilor e ori cînd
limpede și mă pot justifica.

Papescu, a primit bani, a dat
bonuri, n'a putut plăti și s'a
încercat pînă'n găt. Acum
trebuie să plătească unu
la pămînt 5000 lei - dar carnea,
colonialele (trăura Bush. cu
zarzavaturi din cutii!)
s'a ars într'o iarnă, 12 stupeni

de lemne - stimpau de pădure și lemna
de stejar ! Du, într-o lună, am ars
patru metri și mai am încă multe.
Dar, sunt încuiate și date cu
măsură. Pop. le pune departe,
și tirată, și luă cine vrea; iar când
se isprăvesc; mai săi un bou.

3. I'a făcut, Profesorul, alaii mare,
când a auzit ca așezământul are
300 mii lei datorii. (unii zicea ar
fi avut 400.000) Mă l'am întrebat,
dar îl vad tare supărat, pentru ca
Prof. a interzis să i se mai dea
banii de ai așezământului. Le-i urîch
din partea lui, e ca- caută să
coalizeze cu teritorii talhari,
și contra mea, și să-i scoată
batista curată când ei au fost
prinși cu mâta 'u sac.

Azi am treaba multă și i'aba, ora
9. Mă duc să vad ce fac fetele
în bucătărie. Azi, la dej. am varză
cu carne, supă și arș cu mere
descărâ am : varză și găluște cu
prune. Am spus, fetelor, că să facă,
dar mă duc să vad de i'au executat
aiodoma.